

Rektorn vid
Tumba gymnasium
Utbildningsvägen 2
147 85 Tumba

2010-04-29
1 (7)
Dnr: 40-2009:3677

Botkyrka kommun
Munkhättevägen 45
147 85 Tumba

Kvalitetsgranskning av Tumba gymnasium i Botkyrka kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i Tumba gymnasium, Botkyrka kommun och bedömer att skolan behöver vidta följande åtgärder:

- Skolan behöver säkerställa att kunskapskraven för betygen i engelska A inte varierar i olika klasser. Detta innefattar att skolan behöver säkerställa att lärarna i engelska inte enbart förlitar sig på att det nationella ämnesprovet garanterar likvärdiga nivåer, utan också fortsätter arbetet med att utveckla en mer gemensam och likvärdig syn på de obligatoriska uppgifter för bedömning som eleverna genomför under kursens gång.
- Skolan behöver säkerställa att alla elever uppfattar att betygssättning i naturkunskap A även omfattar deras förmåga att genomföra experimentella och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna.
- Skolan behöver säkerställa att underlagen för betygssättning i ellära A omfattar alla kursmål och betygskriterier och inte enbart knyts till resultat på skriftliga prov.
- Skolan behöver säkerställa att den samlade information om sin kunskapsutveckling som eleverna får inför utvecklingssamtal utformas så eleverna förstår den och får vägledning av den.

Bristerna kommer att följas upp sex månader efter Skolinspektionens beslut av Skolinspektionen, avdelningen i Stockholm senast den 29 oktober 2010.

Skolinspektionens granskning av betygssättning i Tumba gymnasium

Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Betygssättning i gymnasieskolan under perioden 20 januari 2010 till den 1 maj 2010. Granskningen av Tumba gymnasium i Botkyrka kommun in

går i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättning i gymnasieskolan".

Tumba gymnasium besöktes den 11-12 mars 2010. Inför besöket hade skolan skickat in dokument gällande betygssättningen på skolan. Dessa dokument utgör tillsammans med elevenkäter och intervjuer med lärare, elever och skolledning underlag för Skolinspektionens beslut.

Övergripande information om projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Granskningens syfte är att undersöka om betygssättningen på de skolor som granskas uppfyller kraven på en likvärdig betygssättning och hur skolledning och huvudmän arbetar för att säkerställa att kraven uppfylls. Projektet har tre huvudfrågeställningar med underfrågor.

1. Sätts kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna?

- Använder skolan de nationella betygskriterierna som grund för betygssättning?
- Hur relaterar sig elevernas betyg till resultaten från nationella prov?

2. Har lärarna i gymnasieskolan tillräcklig förmåga att sätta likvärdiga betyg?

- Informerar lärarna eleverna om grunderna för betygssättning?
- Beaktar lärarna all kunskap som eleven tillägnat sig relaterat till betygskriterierna och kursplanemålen vid betygssättning?
- Har lärarna kunskaper om styrdokumentens regleringar kring bedömning och betygssättning?

3. Har gymnasieskolan fungerande system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning?

- Finns det rutiner på skolan för uppföljning och utvärdering av resultaten?
- Finns det fungerande rutiner på skolan för att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning?

För Skolinspektionens bedömningsgrunder se bilaga med författningsstöd.

Tumba gymnasium

Skolan är en kommunal gymnasieskola med ca 1200 elever fördelade på 9 nationella program och ett specialutformat program. Skolan leds av en rektor med samordningsfunktion och är uppdelad i tre sektorer som var och en leds av en biträdande rektor.

Motivering till beslutet

1. Kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna

Beskrivning

På Tumba gymnasium har lärarna i ellära A, engelska A och naturkunskap A under ämneskonferenser samtalat kring kursplanernas mål och betygskriterier. Dessa samtal har ibland resulterat i gemensamma konkretiseringar av kursplanernas mål och betygskriterier. Att döma av lärarintervjuerna har skolledningen under det senaste läsåret (09/10) avsatt mer tid för ämneskonferenser och starkare betonat ämneskonferensernas betydelse. Man har erbjudit ämnesansvariga lärare fortbildning och man har avsatt en dag i maj 2010 för sambedömning av det nationella ämnesprovet i engelska A.

Av intervjuer att döma ser lärare positivt på skolledningens initiativ att stärka ämnessamverkan och lärarna efterfrågar en tydligare styrning från skolledningens sida så att de gemensamma samtalen i högre grad handlar om bedömning och likvärdig betygssättning.

Av lärarintervjuer framgår att en del lärare i engelska A presenterar och kommenterar de nationella målen och betygskriterierna i sin dialog med elever medan andra lärare använder en lokal kursplan med en språkligt förenklad version av de nationella målen och betygskriterierna.

Av elevintervjuerna framgår att många lärare engelska A i början av kursen informerar om betygskriterierna på ett begripligt och vägledande sätt. Eleverna är för det mesta nöjda med den information som de får. Några tycker att kursplanens mål och betygskriterier är svåra att förstå och därför uppskattar de lärare som kompletterar eller förenklar informationen. Några elever, som har haft flera olika lärare i engelska A, säger sig inte ha fått någon information om vad som krävs för olika betyg.

Av elevintervjuerna framgår att lärare i engelska A använder olika typer av uppgifter för bedömning i löpande arbete. På studieförberedande program läser och redovisar eleverna skönlitteratur, de gör muntliga redovisningar och det ges fler prov. På elprogrammet grundar sig bedömning och betygssättning på inlämningsuppgifter och på resultat från det nationella ämnesprovet, inte på litteraturläsning, styrda samtalsuppgifter eller prov. På en direkt fråga om likvärdighet i betygen svarar eleverna att kraven för betyg varierar med läraren, inte med vilket program eleverna går. Eleverna förväntas t ex genomföra olika svåra läsuppgifter och olika typer av muntliga uppgifter. Som eleverna ser det, varierar kraven i engelska A med hur läraren kommer överens med klassen och med klassens kunskapsnivå. I elevernas perspektiv är det svårare att få höga betyg i en klass med högre kunskapsstandard än i en klass med lägre kunskapsstandard.

I naturkunskap A utgår lärarna från de nationella målen och betygskriterierna i sina dialoger med eleverna. Under ämneskonferenser har lärarna, framför allt under det senaste året, diskuterat kursens innehåll samt bedömning och betygssättning. Lärarna har också, under ledning av den ämnesansvarige läraren, utarbetat förslag till exemplifierande tolkningar av betygskriterierna och ett förslag till ett gemensamt kursprov.

Av elevintervjuerna framgår att lärare i naturkunskap A informerar om kunskapskraven på ett bra sätt. Eleverna är mycket nöjda med den information de får. De upplever att de har inflytande över redovisningsformerna och att dessa är varierade (prov, hemprov, undersökningar, laborationer, expe-

riment, debatt, muntlig redovisning i grupp). De tycker att de förstår på vilka grunder lärarna gör bedömningar och sätter betyg.

I kursplanen i naturkunskap A finns följande betygskriterier. G – "Eleven utför med viss handledning experimentella och praktiska moment." VG – "Eleven arbetar aktivt i undervisningens experimentella och praktiska moment." MVG – "Eleven tillämpar ett naturvetenskapligt arbetssätt, planerar och genomför undersökande uppgifter, tolkar resultaten och värderar kritiskt slutsatsernas giltighet och rimlighet."

I lärarintervjuerna framkommer att eleverna under kursens gång gör något eller några experiment eller laborationer (t ex undersöker avgaser). Dock, i båda elevintervjuerna säger sig några elever, på direkt fråga med exempel, inte ha genomfört något experiment eller någon laboration under kursens gång.

Den lärare som undervisar i ellära A presenterar i början av kursen de nationella målen och betygskriterierna för eleverna. Läraren upplever sig ha goda möjligheter till fortlöpande samråd med de sex kollegor som undervisar i andra karaktärsämneskurser på elprogrammet. Läraren har även haft utbyte med lärare i ellära A på andra gymnasieskolor (Södertälje). Att döma av intervjun avgörs elevernas betyg av deras resultat på tre prov. Vilka typer av uppgifter som proven innehåller och hur dessa rättas, diskuteras inte i ämnesgruppen.

Av elevintervjuerna framgår att läraren i ellära A informerar om kunskapskraven och eleverna är nöjda med den information de får. Som eleverna uppfattar det avgörs deras betyg enbart av resultaten på de tre prov som läraren ger. Deras "praktiska förmåga" påverkar inte betygen i ellära A (men el-kunskap A). Att betygen i Ellära A, att döma av betygskriterierna, också ska omfatta deras förmåga att hantera instrument eller själva välja instrument och bedöma resultat, har de inte uppfattat.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver säkerställa att kunskapskraven för betygen i engelska A inte varierar i olika klasser. Detta innefattar att skolan behöver säkerställa att lärarna i engelska inte enbart förlitar sig på att det nationella ämnesprovet garanterar likvärdiga nivåer, utan också fortsätter arbetet med att utveckla en mer gemensam och likvärdig syn på de obligatoriska uppgifter för bedömning som eleverna genomför under kursens gång¹.
- Skolan behöver säkerställa att alla elever uppfattar att betygssättning i naturkunskap A även omfattar deras förmåga att genomföra experimentella och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna².
- Skolan behöver säkerställa att underlagen för betygssättning i ellära A omfattar alla kursmål och betygskriterier och inte enbart knyts till resultat på skriftliga prov³.

¹ Lpf 94. Allmänna råd och kommentarer, likvärdig bedömning och betygssättning, SKOLFS 2004:23

² Lpf 94. Kursplan för NK1201 – Naturkunskap A

³ Lpf 94, Kursplan för ELL1201 – Ellära A

2. Lärarnas förmåga att sätta likvärdiga betyg

Beskrivning

I de intervjuer som genomförs framkommer att lärarna på Tumba gymnasium är väl insatta i kursplanernas mål och betygskriterier. Eleverna får ta del av mål och betygskriterier via skolans webb och lärarna informerar eleverna både skriftligt och muntligt när en kurs startar.

Inför klasskonferenser skriver lärare omdömen som elever får information om. En del lärare kompletterar sitt omdöme i ett muntligt samtal. Utöver detta gör lärare återkopplingar till kunskapskraven inför och efter redovisningstillfällen i syfte att successivt bidra till att eleverna förstår vad som förväntas av dem för olika betygsnivåer.

Av elevintervjuerna framgår att eleverna är nöjda med den fortlöpande återkoppling som ges i ellära A, engelska A och framför allt naturkunskap A. De säger sig också läsa och ta del av lärarnas skriftliga återkoppling inför klasskonferenser. Men i elevernas perspektiv är variationen stor mellan hur lärare återkopplar. En del lärare kompletterar det skrivna med ett muntligt besked, vilket eleverna uppskattar. Andra lärare hänvisar enbart till det skriftliga omdömet. Enligt eleverna varierar också de skriftliga omdömena i kvalitet och precision. Några omdömen innehåller ett besked om betygsnivå utan motiveringar. Andra omdömen innehåller motiveringar. Ytterligare andra ger vägledning för vad som kan göras för att nå nästa steg.

Att variationen är stor bekräftas också i gruppintervjun med lärarna. Flera lärare påpekar att arbetet som mentor ibland försvåras av den låga kvaliteten på vissa lärares omdömen. Om inte heller eleven har förstått den betygssättande lärarens information riskerar kvaliteten på utvecklingssamtalet med eleven sjunka. Problemet blir störst för de elever som riskerar att inte nå målen. Någon lärare menar att frågan om hur man återkopplar till eleverna inte är nog uppmärksammas. Det saknas många gånger en samsyn, ibland även mellan lärare som undervisar i samma kurs.

I lärar- och elevintervjuerna framkommer att lärare efter halva kursen, på skolledningens initiativ, genomför någon form av kursutvärdering och av elevintervjuerna framgår att kursutvärderingarna är uppskattade. De bidrar till att eleverna känner sig delaktiga och informerade.

På frågan om lärare motiverar sina betyg i slutet av kursen, går elevernas uppfattningar isär. Några tycker att de har fått en motivering i slutet av kursen, andra menar att de har fått sitt betyg utan förklaring eller motivering.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver säkerställa att den samlade information om sin kunskapsutveckling som eleverna får inför utvecklingssamtal utformas så eleverna förstår den och får vägledning av den⁴.

⁴ Lpf 94, Gymnasieförordningen 7 kap. 19 §

3. Skolans system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning.

Beskrivning

Av de underlag som Skolinspektionen har tagit del av framgår att det på Tumba gymnasium bedrivs ett systematiskt arbete i syfte att förbättra lärarnas samsyn om bedömning och betygssättning. Till exempel så har man initierat ämnesgrupper som träffas fyra gånger per termin och som leds av ämnesansvariga lärare. Under dessa träffar ges lärare tillfälle att samråda om bedömning och betygssättning. De ämnesansvariga lärarna medverkar också i en fortbildning som syftar till att höja kvaliteten på samrådet kring bedömning och betygssättning.

Skolledningen har också uppmärksammat att betygsnivån i tre kärnämneskurser på yrkesprogram (naturkunskap A, religionskunskap A och samhällskunskap A) är låg och att andelen elever utan godkänt betyg i dessa kurser är hög. Skolledningen har därför initierat ett analysarbete i ämneslagen och sett över organisationen i syfte att stärka samverkan mellan lärare i dessa kärnämneskurser och lärare i elevernas karaktärsämneskurser.

Av lärarintervjuerna framgår att lärare som har arbetat på skolan under flera år, upplever att kvaliteten i elevernas kunskaper har sjunkit. Det gäller inte talad engelska men läsförmåga och matematisk förmåga, två kompetensområden som i sin tur får konsekvenser för resultat i flera ämnen och kanske särskilt i kärnämneskurser som naturkunskap A, religionskunskap A och samhällskunskap A. Skolledningen har därför initierat en satsning på språkutveckling i alla ämnen.

I samtal med rektor framkommer att samverkan med andra gymnasieskolor i andra kommuner eller i Botkyrka inte har varit så frekvent och/eller inte fungerat så bra under senare år. Dock har kommunen planerat att från och med nästa läsår förbättra samverkan kring bedömning och betygssättning mellan kommunens tre gymnasieskolor.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att skolledningen på Tumba gymnasium har fungerande rutiner för utvärdering och uppföljning. Man har också vidtagit åtgärder för att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning.

Uppföljning

Inom områden där skolinspektionen bedömt att det finns kvalitetsbrister och tillsynsbrister ska rektor för skolan lämna en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet. Åtgärderna ska redovisas skriftligen till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm senast den 29 oktober 2010.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Per Mähl
Utredare/Föredragande

I ärendets slutliga handläggning har också utredaren Peter Jansson deltagit.

Bilaga med författningsstöd